

e-Rojnost č. 331

Znojemské dění komentuje Jiří Cmunda Roupec

Vychází od září 2017

Odpadky vysávají městskou kasu i peněženky občanů str. 2

Poslední velká znojemská fabrika hyne na úbytě str. 2

Magazín: Raabs an der Thaya – hlídač brodu a hranice

23. 1. 2024

Investice a popelnice, strategie a energie. Jak se to rýmuje?

Rojnost, jak její čtenáři jistě vědí, se opakovaně vymezuje vůči malým či vůbec chybějícím investicím do budovatelského rozvoje města Znojma. To, co radnice prezentuje ve svém investičním programu, jsou podle Rojnosti nutné investice do údržby, aby to, co bylo vytvořeno dříve, fungovalo dál. Když se cokoliv nechává dojít až tak daleko, že je pak nutná generální rekonstrukce, pak to spolýká hodně peněz. Jeví se to tak, že od změny režimu a nástupu demokraticky zvoleného vedení radnice se Znojmo za 34 let takřka nepohnulo z místa. Výjimkou byla obnova města v někdejších hradbách a vytvoření městské památkové rezervace. Pokud některé jiné pokusy vyčnívají – zahájení dostavby obchvatu, nová plavecká hala, záměr rekonstruovat louckou jízďárnu – pak to byly investice buď státní, nebo realizované z iniciativy zájmových skupin pomocí státních dotací, či s významným podílem soukromého subjektu (areál pivovaru). Asi jediným realizovaným investičním městským podnikem byla rekonstrukce Staré školy v Louce přeměněné na městské centrum. Dodnes ale valná část Znojmaků ani neví, jak to tam vypadá.

Nasnadě je otázka: V čem tkví problém? Malá iniciativa? Malá odvaha? Z aktuálních souvislostí vyplývá, že správně nefungoval odbor investic. Údajně řada investičních projektů ležela v šuplíku a nebyl prý až tak velký zájem je vytahovat na světlo. To patrně předchází vedení až tak nevzrušovalo a umožňovalo jeho protagonistům stavět svoje pomníky – manipulovaná dostavba obchvatu (akce Jana Groise), nová plavecká hala (iniciativa Jakuba Malačky) a nakonec rekonstrukce jízďárny (akce Karla Podzimka). To se má s novým vedením odboru změnit.

Může to být i tím, že investiční a rozvojová problematika je roztržena do několika směrů. Odbor investic a technických služeb, do jehož působnosti spadá i strategický plán rozvoje a investiční mapa, řídí také odpadové hospodářství, blokové čištění, prodej parkovacích karet. Docela nelogické spojení. A pak je na úřadě oddělení strategického rozvoje a dotací. Zde působí též městská architektka, referent strategického rozvoje, referentka pro dotace, ale také energetický manažer. To je z hlediska investic doslova zhoubná vícekolejnost.

Rojnost momentálně nemá možnost tento chumel propletených působností rozmotat a spoléhá na to, že někdo pověřený vedením města na základě tohoto článku činnost onoho propletence redakci a čtenářům, takto občanům Znojma, vysvětlí.

Co Znojmo v nejbližších letech čeká

Strategický plán rozvoje města Znojma na období let 2024 až 2030 obsahuje sedm prioritních programů a projektů města.

- Mezigenerační centrum Lázně (termín realizace do konce roku 2030).
- Rekonstrukce zimního stadionu (rok 2030).
- Zklidnění dopravy ve městě (budování záchytných parkovišť začne již letos).
- Domeček (vypracování studie využití má být hotová v příštím roce).
- Nová energetická koncepce města (bez termínu).
- Podnikatelské centrum má vzniknout do roku 2025.
- Oživení areálu Znojemského hradu a bývalého pivovaru, včetně severní přístupové cesty (termín 2027).

Při schvalování rozpočtu města na letošní rok se diskutovalo o zahájení rekonstrukce Jezuitského náměstí a nově je ve hře i rekonstrukce prostoru před Komerční bankou. Podle aktuální informace má být do konce ledna upřesněna po konzultaci s památkáři projektová dokumentace. Následovat bude žádost na stavební úřad. V případě Jezuitského náměstí bude realizace odvislá od doby trvání archeologického průzkumu lokality. Aby nebyl promarněn čas, začne se v návaznosti na již

rekonstruovanou Horní Českou a Velkou Michalskou upravovat prostor proti KB jako vstup do městské památkové rezervace. Tam prý byl archeologický průzkum proveden dříve.

Z výše uvedeného je patrné, že většina strategických stavebních investic půjde opět do revitalizace stávajících objektů. Souběžně, podle dřívějších informací, se má pracovat na dokončení obchvatu města, úpravách stávajících školských a sociálních zařízení, zvýšení kapacit sportovišť, budování cyklostezek atd.

Odpadky vysávají městskou kasu i peněženky občanů

Odvrácenu stranou jinak jistě veselých vánočních svátků jsou přeplněné kontejnery na odpad z domácností. Jestliže se během roku jakž takž třídí, po Vánocích přetékají černé nádoby na směsný odpad krabicemi, papíry, plasty, připálenými plechy, lahvemi... Často ani kontejnery nestačí a jejich bezprostřední okolí se mění v jednu velkou skládku. I ti, co jsou ochotni třídít, mají problém. Stačí totiž, aby se u někoho objevil pod stromečkem třeba rotoped nebo nový televizor či cokoli jiného, co je prodáváno ve velkých kartonových obalech, které nerozřezané, nesešlapané zaberou celý kontejner. Podobně je to s plasty, kdy do žlutých kontejnerů letí vše, co v domácnosti nahradil modernější model. Naštěstí Vánoce jsou jen jednou do roka.

Nechci mentorovat, ale s ohledem na zvýšení občanského ročního poplatku za svoz a likvidaci odpadu na 800 korun je to téma, které je radno připomínat, respektive řešit. Koaliční Zastupitelstvo města Znojma (ANO, SPD, Znojmaci) na svém minulém zasedání prosadilo zvýšení poplatku. Ke zdražení musela přistoupit většina měst. Kromě zvýšení provozních nákladů firem zajišťujících servis v odpadovém hospodářství je důvodem i zvýšení daně z přidané hodnoty o šest procent.

Nekompromisní rozhodnutí vedení města je možno považovat i za důkaz, že radnice nemá jiný lék na bolest města v podobě milionových nákladů za odpad. Starostka ing. Ivana Solařová (ANO) sice mluví, že během letošního roku bude zahájena osvětová kampaň, která by měla občany přimět ke zvýšenému úsilí v třídění odpadu. Je to ale jen částečná cesta ke snížení odpadového deficitu. Zatímco v minulých letech města za vytríděné suroviny získala nějaký peněz, dnes už to tak úplně neplatí. Přesto je stále výhodnější třídít. Zdá se, že výzvy starostky ale nemají ono charisma, které by dokázalo pohnout myšlením lidí. Ukázalo se to i při její výzvě, aby se lidé zrekli při loučení se starým rokem vystřelování petard a rachejtlí a uctili tak pietu čtrnácti zastřelených na filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Ve Znojme se přesto rachejtovalo o sto šest.

Města přicházejí s různými postupy, jak zvýšit poměr vytríděného odpadu nad směsným. Jednou z možností je systém „door-to-door“ (od dveří ke dveřím), což není nic jiného než ke každému domu přidělit dvě tři čtyři nádoby na tříděný odpad. U činžovních domů přidělovat jednotlivým bytům tašky na tříděný odpad. To už však bude vyžadovat jistou dávku snahy občanů.

Uvidíme, s čím přijde vedení Znojma. Jistěže nelze počítat s navrácením poplatků na loňskou úroveň. Teď jde o to, abychom nebyli na konci roku překvapeni dalším zvýšením. Pro inspiraci by si Znojemští mohli zajet na Brněnsko do Přibic, kde občané budou letos opět bez poplatku. Zvýšení cen za odvoz a likvidaci odpadků bude Přibickým radnice hradit z daní z nemovitostí.

Jak plní znojemská organizace ANO svoje volební sliby (II)

Znojemská organizace hnutí ANO si do svého předvolebního programu dala řadu slibů. Nyní je v čele vedení města a má možnost je uskutečnit. Jejich voliči by jistě chtěli vědět, jak se jim to daří. V prosincovém vydání Rojnosti byly předvolební představy konfrontovány s realitou v oblastech transparentnosti, hospodaření radnice a školství. Dnes se pokusíme navázat, jak je uplatňován citlivý přístup k sociální oblasti. Exlídr místního ANO Mgr. Jan Blaha s gescí za tuto oblast na zastupitelstvech sice průběžně referuje o dílčích krocích, například naposledy o ukončení rekonstrukce jednoho domu seniorů na Vančurově ulici. Snad by ale mohl po roce shrnout a veřejnosti sdělit, jak je celkově zajištěna v programu ANO zmíněná terénní služba pro seniory a hendikepované, jak funguje síť sociálních služeb v terénu, jak je posílena a jak je vykonávána hospicová péče. Ověřuje si vedení města stav sociálních služeb nevizovanými kontrolami?.

Pochopí bezdomovci, co je „Housing First“? Možná se kvůli tomu názvu místu raději vyhnou. Dá se z toho vydedukovat, že je to jen vytloukání klínu klínem. Snahou vedení města by mělo být místní bezdomovectví

řešit s cílem návratu lidí bez přístřeší ke standardnímu občanskému životu. Místo toho se jim tím usnadňuje jen živoření na ulici.

Stav místní a tranzitní dopravy a s tím související nežádoucí jevy jsou jedním z úhelných kamenů kvality života ve městě. Neporadilo si s tím minulé vedení města a s ničím přelomovým nepřichází ani současná radnice. ANO slibovalo zvážení rezidenčního parkování a zdá se, že zůstává stále u zvažování. Po roce vlády byla sice vytipována místa pro zachytá parkoviště, ale nejsou připraveny prováděcí projekty ani vybrání zhotovitelé... Stěžejní problém – dokončení obchvatu města – ANO víceméně přehrálo na koaličního partnera SPD. Ke zprůchodnění údolí Lesky pro cyklisty a k celkové revitalizaci potoka se už snad ani nehlásí.

V kultuře chce ANO využívat potenciál místních kulturních souborů a skupin. Otázka je, jak přispívá k jejich růstu a vzniku dalších. V praxi jsou využívány prostřednictvím agentur profiskupiny. Má být rozvíjen program tradičních kulturních akcí, ale zatím je to tak, že je spíše konzervován. Čím byl podpořen kulturní program v městských částech?

Více peněz má jít do mládežnického sportu. Jde opravdu? Dostávají mládežnické kluby městská sportoviště zdarma, jak bylo slibováno?

Ano, bylo vybudováno ledové kluziště, ale s provozem byly problémy. Vyplácí se stavba umělého kluziště?

V segmentu čisté a zelené město ANO slibovalo, že vytvoří koncepci a audit efektivnosti odpadového hospodářství, ale dnes se diví, že třídí jen asi polovina občanů, a finanční důsledky řeší tak, že zvyšuje poplatky občanům.

Pokud se týká energetických úspor pomocí fotovoltaických panelů na střeších městských domů, je zřejmě složitější než si město představovalo.

Snad jedinou oblastí, v níž město pod vedením koalice v čele s ANO průběžně informuje o podpoře a zavádění novinek je práce městské policie. Bohužel stav kriminality všeho druhu snahu a opatření leckde předbíhá.

Poslední velká znojemská fabrika hyne na úbytě

Se začátkem letošního roku firma Laufen CZ oznámila zrušení výrobních kapacit ve znojemském závodě a v průběhu roku propustí 250 zaměstnanců. Generální ředitel Luis Sergio Castro rozhodnutí odůvodňuje změnami v koupelnovém odvětví, snížením poptávky po výrobcích a rostoucími cenami energií. Firma nabízí propuštěným zaměstnancům přestoupit do závodu v Bechyni, kde se naopak počítá s rozšířením výroby. Ostatním hodlá pomoci v hledání nového zaměstnání formou pracovního veletrhu. Ve Znojmě bude zachováno logistické centrum.

V roce 2022 skončila firma Laufen CZ ve ztrátě necelých osmnácti milionů korun. O rok dříve vykázala zisk 114 milionů. Je to prý dáno jednoduše tím, že mezi oběma zmíněnými roky poklesla výroba o 1,43 milionu výrobků.

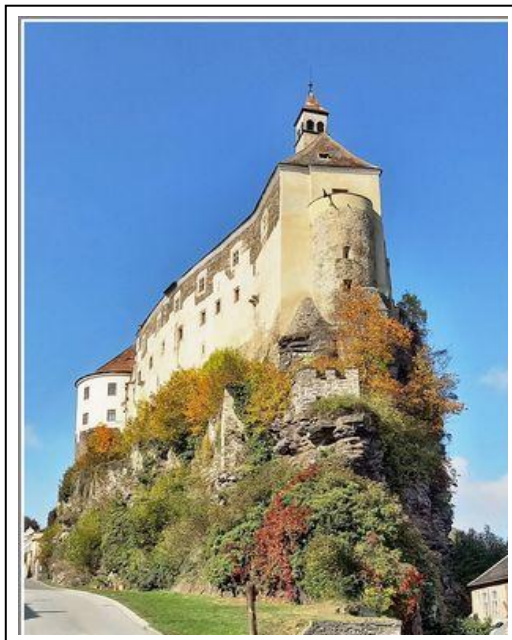
Po krachu znojemských závodů Gala, Lacrum, Fruta neslavně končí i tradiční výroba keramiky ve Znojmě. Pro město s jednou z nejvyšších nezaměstnaností, s malými možnostmi pracovního uplatnění, se dosavadní ekonomický problém Znojma ještě prohloubí. Padl poslední z pilířů někdejší znojemské výrobní slávy. Během uplynulých třiceti let bylo v tomto směru prohospodařeno téměř vše. Snahy radnice ve prospěch nových živnostníků nastalou situaci nijak neřeší. Neblahá situace se zákonitě projeví odchodem mladých lidí ze Znojma, stárnutím populace a s tím souvisejícím nárůstem potřeby sociálních kapacit a služeb.

Ohlédnutí do historie: Keramická továrna na dnešní Průmyslové ulici ve Znojmě má za sebou tradici dlouhou bezmála 150 let. V roce 1878 ji založil a o dva roky později zprovoznil vídeňský podnikatel Rudolf Ditmar. Znojemská farlika byla první svého druhu v Evropě. Vyráběla nádobí a selskou majoliku, záhy přešla na zdravotní a užitkovou keramiku. Měla filiálky v Itálii, Německu, Švýcarsku, a dokonce v indické Bombaji. V roce 1920 se spojila s teplickou firmou bratří Urbachů a pod novým názvem Ditmar–Urbach fungovala až do druhé světové války, kdy změnila název na Ostmark–Keramik A. G. Po válce byla znárodněna a zmodernizována na Keramické závody Znojmo. V 60. letech m. st. se sloučila s Jihočeskou keramikou v Bechyni. Krátce po změně režimu v roce 1991 koupil bechyňský závod švýcarský Keramik Holding Laufen a o čtyři roky později i znojemskou keramičku. Před koncem století K. H. Laufen přebírá španělská společnost Roca. Fúzí firem JiKa, Roca a Laufen vznikla společnost LAUFEN CZ, s. r. o., se sídlem v Praze.

OPRAVA: V minulé Rojnosti došlo v článku o česko-německých vztazích ke dvěma chybám ve jménech. Mgr. Markel, Ph.D. byl chybně uveden jako Merkel a gard. plukovník Onkin jako Onkil.

Hrad Raabs an der Thaya – hlídač brodu a hranice

Už staletí se odehrává pod hradem v Raabsu úchvatná scéna, při níž se setkávají a tančí dvě sestřičky, vodní víly. Jedna se jmenuje Thaya a její vlečka ozdobená lesklými rybími šupinami se táhne zpátky až někam k dolnorakouskému Schweiggersu. Dlouhé mokré vlasy té druhé, Dyje, se vlní už od západomoravské Třeště...

Hrad Raabs an der Thaya

vznik jiného vznešeného rodu. Vdala se za Bedřicha von Hohenzollern a to jméno pak nosili pruští králové a vládlo i německému císařství. V roce 1252 získal král Přemysl Otakar II. celé hrabství od hrabat z Hardeggu. Raabs opanovali Rožmberkové, po nich Habsburkové, střídaly se tu erby jeden za druhým. Noví majitelé čas od času něco zbourali a přestavěli. Z hradu se stal noblesní zámek. Brousili si na něj zuby husité i Švédové za třicetileté války. Chránily ho strmé skály a západní stranu museli hradní zbrojnoši hájit sami.

První světová válka přinesla kraji hospodářský úpadek panství Raabs a majetek i hrad byl v roce 1932 vydražen. V roce 1970 byl vlastníkem hradu Willy Enk, za něhož došlo k rozsáhlé obnově. Současným vlastníkem je vydavatel Richard Pils.

Vydat se na prohlídku zámku vyžaduje jistou fyzickou kondici a ne jeden návštěvník cestu vzhůru vzdá a pohodlně se usadí v křesílku některé z místních kavárniček a vystačí si s pohledem na zámek zdola.

Jistě už tušíte, že řeč je o soutoku Dyjí, jimž se pod hradem Raabs říká Deutsche a Mährische Thaya. Na skále nad řekami i na místech kolem se lidé usazovali od pradávna. Řeka jim poskytovala hojnost ryb a k vodě se stahovala i zvěř. Skalisko poskytovalo dobrou ochranu proti nepřátelům a býval odtud také přehled o povezech kupců, kteří tudy projížděli na cestě z Podunají na sever. Někdy v polovině jedenáctého století dal jeden z předků hrabat z Raabsu postavit na skále pevný hrad. Bylo nutné strážit zemskou hranici a také chránit projíždějící kupce před lapky a mordýři.

Brod přes Dyji se stal pod ochranou hradu bezpečným, kupci se tu i častěji zastavovali a nabídli panstvu i zdejšími lidmi leccos k prodeji, nechali si u místního kováře občas okout koně, od pekaře si koupili čerstvý chléb, no zkrátka začalo se tu čile obchodovat, až postupně zde vznikla osada a posléze městečko, které se podle hradu a řeky pojmenovalo Raabs an der Thaya.

Raabsové vymřeli, nemajíce mužského dědice. Nejstarší dcera posledního z nich – Sofie se ovšem zasloužila o

Soutok dvou Dyjí pod hradem Raabs. Zleva přes splav přitéká Deutsche Thaya, z pravé horní strany snímku se napojuje Mährische Thaya